

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม การศึกษาจะครอบคลุมถึงกระบวนการต่าง ๆ ของสังคมที่ถ่ายทอดแนวคิด ความเชื่อ ระบบพฤติกรรม ตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ อันรวมเรียกว่าวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. 2555: 19) อีกทั้งการศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและเทคโนโลยีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การสั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัย การเลียนแบบ การปรับปรุงพฤติกรรม กระบวนการคิดและสร้างสรรค์ความรู้ เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและคุณธรรม ตามความสามารถของบุคคลทุกช่วงวัยตลอดชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน. 2555: 167) การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ ตลอดจนการดำรงวิถีชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวให้เข้ากันได้กับสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

โรงเรียนนั้นจัดได้ว่าเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ของเด็ก ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 20-25) ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ประสานระดมทรัพยากรรวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษา เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไปจัดทำรายงานประจำปี อนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรของสถานศึกษา และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่หลักคือการศึกษาในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และโรงเรียนมีองค์ประกอบหลักที่ขาดมิได้ในการดำเนินการศึกษา 3 ประการ อันได้แก่ หลักสูตร ผู้เรียน และผู้สอน ซึ่งขอขยายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไปนั้น มีการจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2556: 27)

การบริหารโรงเรียนในส่วนของงานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา โดยจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ การบริหารวิชาการจึงเป็นการบริหารงาน หรือการดำเนินการในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยโรงเรียนจะเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักที่มีหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษามีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2556: 4) การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเป็น การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ซึ่งงานวิชาการประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง รวมทั้งงานนิเทศการศึกษา

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารวิชาการ ด้วยกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ของโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีลักษณะที่พึงประสงค์ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้นจัดเป็นงานหลักประการหนึ่งของการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภารกิจงานที่มีความสำคัญยิ่งของการบริหารงานวิชาการ โดยการนิเทศภายในโรงเรียนมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและครูผู้สอน ตลอดจนเป็นการพัฒนาโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษา อีกทั้งให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553: 225)

การจัดการเรียนสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นการจัดการกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระวิชา ทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้อง โดยมีครูเป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ และหาข้อสรุปหรือข้อค้นพบ จนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้อย่างต้องมีกิจกรรมการประเมินผลด้วยว่า หลังจากการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปแล้วนั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามผลที่คาดหวังหรือไม่ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. 2556: 103) ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นั่นคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตอาสาเพื่อสังคม หลักการสำคัญของการเรียนรู้ คือต้องเรียนให้จริงจังรวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้นั้น ซึ่งจะเป็พื้นฐานให้การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อ ๆ ไป เป็นเรื่องสนุก และรู้สึกปิติจากการได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเรียนแล้วรู้แบบผิวเผิน ไม่จริงจังการเรียนรู้นั้นต่อไปจะยากไม่สนุก แต่เป็นความทุกข์ทรมาน ทำให้นักเรียนทอดทิ้งการเรียน ไปทำสิ่งอื่นและในที่สุดก็ออกจากการเรียน โดยยังเรียนไม่จบ (วิจารณ์ พานิช. 2557: 12-13)

การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต (2555: 83-86) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ว่า มนุษย์ในทางธรรมถือว่าเป็นสัตว์ที่ต้องฝึกและเป็นสัตว์ที่ฝึกได้เมื่อลองเทียบกับสัตว์อื่น เนื่องด้วยสัตว์อื่นเกิดแล้วอาศัยสัญชาตญาณก็อยู่ได้ แต่มนุษย์อาศัยสัญชาตญาณได้น้อยที่สุด เมื่อเกิดมาสัตว์อื่นสามารถช่วยตัวเอง เดิน วิ่ง ว่ายน้ำ หากินได้ ดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองเกือบจะทันที แต่มนุษย์เกิดมาแล้วช่วยตัวเองแทบไม่ได้เลย ต้องให้ผู้อื่นเลี้ยงดู การเลี้ยงดูนั้นรวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ด้วย ในขณะที่คนอื่นเช่นพ่อแม่เลี้ยงดู ตัวเด็กเองก็จะเรียนการดำเนินชีวิตไปด้วย ทุกอย่างต้องเรียนรู้ ทุกอย่างต้องฝึก แม้แต่การกิน การเดิน การขับถ่ายก็ต้องฝึก การดำเนินชีวิตทุกอย่างของมนุษย์ได้มาจากการฝึก คือเกิดจากการศึกษา ความสามารถทุกอย่างที่มนุษย์ได้มาในการดำเนินชีวิตต้องเรียนรู้ ต้องฝึกหัด ต้องพัฒนาขึ้นมาทั้งสิ้นไม่ได้มาเปล่า ๆ เหมือนสัตว์ชนิดอื่นแต่มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้คือเรียนรู้ฝึกหัดพัฒนาได้ และฝึกได้อย่างแทบไม่มีที่สิ้นสุด รวมทั้งมนุษย์สามารถถ่ายทอดภูมิธรรม ภูมิปัญญา อารยธรรม และวัฒนธรรมที่สะสมต่อกันมาจากรุ่นของบรรพบุรุษได้ในเวลารวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถพัฒนาต่อไปอีก ดังนั้นมนุษย์หากไม่ได้รับการเรียนรู้และการฝึก ความสามารถในการดำรงชีวิตจะด้อยกว่าสัตว์ทุกชนิด

ความสำคัญดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ถึงความจำเป็นและความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของกระบวนการจัดการศึกษา การเรียนรู้ ตลอดจนผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ในการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นผู้บริหารสามารถช่วยเหลือครูผู้สอนได้โดยการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นตัวอย่างในการพัฒนาและการทำวิจัยสำหรับครู พร้อมทั้งนำไปใช้ในเทศครูผู้สอนสำหรับใช้ในการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมรวมทั้งการกระตุ้นด้วยแรงจูงใจ จนนักเรียนเกิดความพึงพอใจและมีความต้องการที่จะเรียนในเรื่องนั้นจะช่วยทำให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่จะเรียนรู้ ตั้งใจ ให้ความเอาใจใส่ ฝึกฝน ทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ (Proficiency) อย่างไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก และไม่ถอดใจเมื่อล้มเหลว (วิจารณ์ พานิช. 2557: 68) เมื่อมนุษย์ใช้ตาหูจมูกในการเรียนรู้ นั่นคือการเริ่มการศึกษา มนุษย์จะดูรู้เห็นว่าอะไรเป็นอะไร เป็นอย่างไร เป็นมาอย่างไร เป็นเพราะอะไร เรียนรู้โดยเอาประโยชน์จากสิ่งที่มี เพื่อเอามาใช้ในการดำเนินชีวิตที่จะทำอะไรอย่างไร เป็นต้น เมื่อเราเรียนรู้จากสิ่งเหล่านั้นเอาประโยชน์มาได้ ได้ความรู้ ได้ประโยชน์ การได้ความรู้นั้นสามารถสนองต่อความต้องการของเราได้ การเรียนรู้นั้นก็จะทำให้เราเป็นสุข การเรียนรู้ที่มีความสุขและสนองตอบได้ตรงกับความต้องการ จัดเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต. 2555: 138)

คุณภาพของครูในหลาย ๆ ด้านจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูเป็นอันดับแรก ถ้าครูมีคุณภาพยังไม่ดีพอก็เป็นการยากที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพที่ดีได้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาโรงเรียนบางกะปิได้มีการสำรวจและศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพบว่า กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนยังขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน กรณีดังกล่าวนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการจัดประชุมเรื่องการปฏิรูปการเรียนสู่ผู้เรียนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558: 95-97) พบปัญหาว่า ปัจจุบันวิธีการสอนของครูยังไม่จูงใจให้เด็กอยากเรียน ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่มีกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่สามารถดึงศักยภาพในตัวเด็กออกมาได้ เด็กเหมือนถูกกำหนดให้เรียน ไม่มีชั่วโมงที่จะดึงศักยภาพของเด็กออกมาได้อย่างเต็มที่ เช่น เด็กบางคนชอบศิลปะ ชอบกีฬา แต่ชั่วโมงเรียนไม่มากพอที่จะให้แก่เด็ก และยังพบว่าการศึกษาปัจจุบันอ่อนเรื่องกรณีศึกษา ติดตาม ผู้บริหารหรือ ผอ.เขตพื้นที่การศึกษาจึงควรต้องกำหนดภารกิจให้น้ำหนักในการลงพื้นที่ไปทำงานร่วมกับสถานศึกษา

จากปัญหานิเทศการศึกษาและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิดังกล่าวไว้ในเบื้องต้น โรงเรียนโดยคณะกรรมการกลุ่มบริหารวิชาการจึงมีความเห็นร่วมกันว่า ควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนให้ครู ซึ่งโรงเรียนอาจช่วยครูผู้สอนได้ ด้วยการพัฒนาหารูปแบบเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบางกะปิ และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ต่อเนื่องไปยังครูผู้สอนด้วยระบบการนิเทศ โดยหวังว่าการดำเนินการดังกล่าวนี้จะช่วยเพิ่มเทคนิควิธีการสอนให้ครู พร้อมทั้งเป็นการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ การพัฒนางานนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ เป็นการพัฒนางานวิชาการซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น การนี้ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการฝ่ายบริหารของโรงเรียนบางกะปิแล้วได้ขอเสนอแนะว่าโรงเรียนควร

ดำเนินการพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษก่อน ทั้งนี้เนื่องด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยส่วนใหญ่ตั้งแต่ปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานโดยภาพรวม ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้มาอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนบางกะปิ. 2558:12)

เหตุผลและความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนบางกะปิ จึงได้ดำเนินการพัฒนางานนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิขึ้นมา ทั้งนี้โดยมีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจปัญหา ความต้องการ ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้าง และตรวจสอบกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งได้ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาคต่อไป ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่า การพัฒนางานนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ที่พัฒนาขึ้นมาจะ สามารถนำไปใช้เป็นการเพิ่มทางเลือกด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตลอดจนช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอน และเป็นการพัฒนาเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนบางกะปิ ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ดังนี้
 - 2.1 สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนกับครูผู้รับการนิเทศ
 - 2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้รับการนิเทศ
 - 2.4 ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) วิชาภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558
 - 2.5 ความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ ต่อกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ

คำถามการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ เป็นอย่างไร
2. ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ เป็นอย่างไร ดังนี้

- 2.1 สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ อยู่ในระดับใด
- 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนกับครูผู้รับการนิเทศ เป็นอย่างไร
- 2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้รับการนิเทศ อยู่ในระดับใด และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป็นอย่างไร
- 2.4 ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) วิชาภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบางกะปิ เป็นอย่างไร
- 2.5 ความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ ต่อกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ อยู่ในระดับใด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้บริหารนำกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ไปใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนบางกะปิ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้ครูผู้สอนสำหรับการจัดการเรียนการสอน
2. ครูผู้สอนได้แนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนบางกะปิให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบางกะปิ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน โดยเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนากาการบริหารวิชาการ งานนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนบางกะปิ ดำเนินการวิจัยปีการศึกษา 2558 (1 พ.ค. 58 - 31 มี.ค. 59) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจปัญหา ความต้องการ ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบางกะปิ จำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน
2. กระบวนการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิสร้างจากการศึกษา และสังเคราะห์ตามแนวคิดของ แฮร์ริส(Harris) แกลทเทอร์น(Glatthorn) แอลเลน(Allen) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย วัชรรา เล่าเรียนดี อัญชลี โพธิ์ทอง และสังัด อุทรานันท์ เป็นแนวคิดหลัก
3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา ด้านการนิเทศการสอน ด้านการวิจัยหรือวัดผลการศึกษา และด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยจำแนกผู้เชี่ยวชาญเป็น 4 กลุ่ม มีคุณสมบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ศึกษานิเทศก์มีประสบการณ์ด้านการนิเทศการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปฏิบัติงานด้านการนิเทศการสอนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยหรือการวัดผลการศึกษา ปฏิบัติงานด้านการวิจัยหรือการวัดผลการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้มีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน

4. ประชากรที่ใช้ในการทดสอบกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ประกอบด้วย ครูผู้รับการนิเทศและสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน จำนวน 14 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3,161 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับการนิเทศและสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 530 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยมีระดับชั้นเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การนิเทศตามกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Management by data : M) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นตอนที่ 3 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing : I) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้น คือ 1) การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ 2) การใช้ผังมโนทัศน์ 3) การถ่ายโยงการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ 5) การสร้างความเข้าใจชำนาญ ขั้นตอนที่ 4 การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources : A) ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing : D) และขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Assessing Process : A)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ

5. ผู้เชี่ยวชาญประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ จำนวน 8 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การนิเทศการสอน การวิจัยหรือการวัดผลการศึกษา และด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยจำแนกผู้เชี่ยวชาญเป็น 4 กลุ่ม มีคุณสมบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ศึกษานิเทศก์มีประสบการณ์ด้านการนิเทศการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานด้านการนิเทศการสอนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยหรือการวัดผลการศึกษา ปฏิบัติงานด้านการวิจัยหรือการวัดผลการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้มีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน

นียมศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Management by data: M) หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จากหน่วยงานต่างๆ ของโรงเรียนบางกะปิ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละปีการศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากงานทะเบียนและวัดผล รวมถึงการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ

1.2 ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Planning: P) หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อวางแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และจัดทำเป็นแผนการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนการสอน ร่วมกัน

1.3 ขั้นตอนที่ 3 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ให้การนิเทศจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ กับครูผู้รับการนิเทศ ตามแผนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยใช้เนื้อหาสาระวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 23101) ประกอบด้วยลำดับขั้นการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้น ดังนี้

1.3.1 ขั้นการสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึง ขั้นความรู้สึกรักคิดที่มีขึ้น เกิดขึ้นจากการกระตุ้นของแรงจูงใจเกิดเป็นความพึงพอใจของผู้ถูกกระตุ้น เกิดความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่จะเรียน ด้วยความตั้งใจ อดทน และเพียรพยายาม

1.3.2 ขั้นการใช้ผังมโนทัศน์ (Concept mapping) หมายถึง ชั้นความสามารถของนักเรียนในการจัดกลุ่มประเภท พวก แยกความแตกต่าง และหาความสัมพันธ์ของความเหมือนกัน ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด โดยการจัดทำผังเสนอความคิดย่อย ๆ ให้เป็นภาพรวม

1.3.3 ขั้นการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) หมายถึง ขั้นการนำสิ่งที่ได้รับหรือเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เป็นการนำผลจากการเรียนรู้เดิมส่งต่อไปยังกระบวนการเรียนรู้ใหม่

1.3.4 ขั้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Acting) หมายถึง ขั้นการเรียนรู้โดยการกระทำหรือการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง

1.3.5 ขั้นการสร้างความสำเร็จขั้นสูง (Proficiency) หมายถึง ขั้นการกระทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ หรือการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องบ่อย ๆ จนสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความรอบรู้จนเกิดผลดีถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

1.4 ขั้นตอนที่ 4 การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources : A) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ตามความต้องการและความจำเป็นของครูผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ และโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ

1.5 ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing : D) หมายถึง ขั้นปฏิบัติงานตามแผน การนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ

1.6 ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Assessing Process : A) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ตลอดจนรวบรวมปัญหาการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การพัฒนางานนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการออกแบบ ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน โดย การนำแบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แนวคิดการออกแบบการนิเทศ และการจัดการเรียนสอนเชิงระบบ (System Approach) มาประยุกต์ใช้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจปัญหา ความต้องการ ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูล พื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน

3. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หรือ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบกระบวนการนิเทศ ภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ด้วยวิธีการ เยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกต การสอนในชั้นเรียน และการให้คำปรึกษาแนะนำแบบโค้ชซิง (Coaching techniques)

4. ครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูผู้สอนวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ทำ การสอนและจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนการสอน 5 ชั้น คือ การสร้างเสริมแรงบันดาลใจ การใช้ ผังมโนทัศน์ การถ่ายโยงการเรียนรู้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการสร้างความเข้าใจชำนาญ และ ปฏิบัติงานตามคู่มือการใช้กระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบางกะปิ ที่เรียนจากครูผู้รับการนิเทศ

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ พื้นฐาน(อ 23101) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

7. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง คะแนนด้านความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ23101) ของครูผู้รับการนิเทศ โดยผลการประเมินได้จากแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ

8. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกในทางที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนโดยครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. ความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง ระดับความรู้สึกในทางที่ดีของครูผู้รับการนิเทศ ที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิ ซึ่งวัดได้จาก แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศอยู่ในระดับมาก
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากเรียนจากครูผู้รับการนิเทศ สูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้รับการนิเทศ แตกต่างจากค่าเฉลี่ยที่เป็นค่าเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์
4. ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) วิชาภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์
5. ครูผู้รับการนิเทศมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ต่อกระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางกะปิอยู่ในระดับมาก